

Styrelseprotokoll 2013-09-11

Protokoll fört vid styrelsemöte i GBIF-Sweden onsdagen den 11 september 2013 på Naturhistoriska riksmuseet.

Närvarande från styrelsen

Magnus Appelberg (Sveriges lantbruksuniversitet)
Sif Johansson (MISTRA Eviem)
Rolf Källman (Riksarkivet)
Elin Lundström Ekman (Decuria AB)
Bengt Persson (Uppsala universitet/ Karolinska institutet)
Maria Sjö (Naturvårdsverket)
Lars Westerberg (Linköpings universitet)

Frånvarande

Henrik Nilsson (Göteborgs universitet) - Meddelat förhinder
Jane Sagindykova (Naturhistoriska riksmuseet/ GBIF-Sweden) – Meddelat förhinder

Övriga närvarande

Fredrik Ronquist (Naturhistoriska riksmuseet/ GBIF-Sweden)
Anders Telenius (Naturhistoriska riksmuseet/ GBIF-Sweden)
Karin Karlsson (Naturhistoriska riksmuseet/ GBIF-Sweden)

1§ Inledning

Anders Telenius hälsar alla närvarande välkomna och anger vilka som uppgett att de är förhindrade att delta i mötet. Henrik Nilsson är på resa i Polen och Jane Sagindykova har semester.

2§ Val av mötesordförande och –sekreterare

Styrelsen beslutar att välja Bengt Persson till mötesordförande och Karin Karlsson till mötessekreterare.

3§ Val av justeringspersoner

Styrelsen föreslår att Elin Lundström och Lars Westerberg väljs till att justera protokollet vilket bifalles.

4§ Godkännande av dagordningen

Dagordningen godkänns efter förslag om att inkludera 16§ i redovisningen av GBIF-statistik under 7§.

5§ Föregående mötesprotokoll

Maria Sjö kommenterar referatet av den förda diskussionen om tillämpning av policy om arvoden för styrelsemedlemmar: det är viktigt att tänka på att den sittande styrelsens ställningstagande gäller för närvarande och att detta beslut kan komma att ändras med tillkomsten av en ny styrelse nästa år.

6§ Sammandrag ur Annual Report 2012 (http://www.gbif.org/orc/?doc_id=5304) inkl. Science Report (http://www.gbif.org/orc/?doc_id=5287)

Efter en kort sammanfattning av rapportens innehåll uppmanas styrelseledamöterna att för att erhålla fördjupad inblick i händelser inom det globala GBIF-initiativet själva studera densamma på GBIF:s webb-plats.

Händelser att notera är att Indien, Israel och Brasilien (alla är Associate Participants) är viktiga nya medlemmar inom GBIF under 2012.

Översiktlig statistik visar att när det gäller de data som presenteras globalt genom GBIF står Europa och Nordamerika inklusive Mexiko för en oproportionerligt stor andel, inte minst genom den kontinuerliga tillväxten av observationsdata härifrån (vilken till stor del saknas i andra delar av världen). Den relativt sett mindre men möjligen mer kvalitetssäkrade mängden samlingsdata är jämnare fördelad i globalt perspektiv.

En fortsatt trend att användningen av GBIF-förmedlade data ökar märks. 2012 publicerades ca 235 vetenskapliga artiklar som explicit anger att däri redovisad forskning baserats på data förmedlade via GBIF. Fredrik Ronquist och Bengt Persson kommenterar att svenska forskares vid en internationell jämförelse förhållandevis blygsamma position härvidlag relativt en del andra länders forskare antagligen beror på att de förra generellt sett fortfarande i hög utsträckning hellre anger de ursprungliga datakällorna vid citering (en problematik GBIF centralt arbetar med) samt att de ju är mindre till numerären än i de flesta andra länder. Vidare finns anledning att undersöka i vilken mån användningen av GBIF:s tjänster går att spåra i s. k. grå litteratur.

7§ Senaste GBIF-statistik (<http://www.gbif.org/communications/resources/monthly-statistics/>)

En något fördjupad bild av aktuell statistik visas genom att den kontinuerliga månatliga uppföljningen av användningen av GBIF:s tjänster för augusti presenteras. Likaså redovisas färskas användarsiffror för GBIF-Sverige (tidigare 16§). Styrelsen efterfrågar om möjligt mer detaljerad information om vilka som använder GBIF-Sveriges tjänster, och ber att till nästa styrelsemöte få utrett vilka användare som under perioder över fem minuters längd hämtar uppgifter från GBIF-Sverige. Önskvärt vore att åtminstone användning via offentliga organisationer går att spåra, och att universitet kan separeras från övriga. Risken är att otillåten eftersökning av IP-adresser förhindrar sådan analys.

8§ Nodes Portal Toolkit Startup Review - aktivitet efterfrågas

En sammanställning av till de olika GBIF-noderna från GBIF:s tidigare utsänd enkät angående resultatet av arbetet med att färdigställa Nodes Portal Toolkit (NPT) presenteras. Härav framgår att många länders representanter välkomnar detta

redskap som skapats för att få länder med mindre resurser att komma igång med sitt nodarbete. Enligt enkäten är en övervägande del av dessa principiellt sett positiva till verktyget och kan även tänka sig att använda det i framtiden (vissa har redan provat och använder NPT). Förslag på nya funktioner som efterfrågades bland de svarande var effektivt åstadkomna aktuella utbredningskartor.

NPT är alltså främst tänkt som ett verktyg för dem som snabbt och enkelt behöver få en egen portal för sin nod. GBIF-Sweden fortsätter samtidigt att bygga om dess egenutvecklade existerande portal med annan mjukvara än den som används för NPT. Förutom tvekan inför att använda Drupal/php (som i NPT) är tanken att vår lösning (vilken bygger på Play Framework/Java) ska kunna vara användbar för dem som söker ett lite mer avancerat verktyg än det som erbjuds centralt. Styrelsen beslutar uppdraga åt GBIF-noden att organisera en oberoende jämförelse av de båda sätten att bygga nationella hemsidor.

9§ Redovisning av “Country Pages report” (<http://uat.gbif.org>)

Anders Telenius meddelar att GBIFS nya internationella portal för projektet och för sökning i av GBIF förmedlade databaser kommer att lanseras vid GB20 i Berlin i mitten av oktober. Däri ingår även de nationella sidor som varit ute till diskussion inom en särskilt utsedd grupp av nodrepresentanter under vintern/våren 2012/2013 (Focal Nodes Group). Ett smakprov på hur de senare kan komma att se ut redovisas.

10§ Redovisning av “Request for input on ‘Standard licences’ for GBIF-mediated data”

Med hänvisning till ambitionen att förbättra och förenkla situationen för leverantörer och användare av GBIF-förmedlad information har GBIFS sänt ut en förfrågan om synpunkter på dess förslag att standardisera användarrättigheter. För att undvika problem med att olika leverantörer har skilda krav på hur deras data får användas vill man införa en minsta gemensamma nämnare, d. v. s. maskinläsbar licensiering av typen Creative Commons, Open Data Commons eller liknande. GBIF-Sweden har svarat att vi med hänvisning till av oss tillämpade principer samt Naturhistoriska riksmuseets och Vetenskapsrådets uppfattning som vi förstår den, inte invänder mot förfarandet, och att vi föredrar Creative Commons-modellen (CC- share alike - som vi har erfarenhet av: tillåter bearbetning av data och därmed förändringar, men kräver då att motsvarande tillstånd gäller även i nästa led). Rolf Källman frågar om man härmed avser enbart data, eller om även metadata berörs men något svar i den frågan kan inte ges. Dock föreslås att Vetenskapsrådets jurister tillfrågas om hur den generella tolkningen av CC-share alike bör se ut.

Vi väljer att på den direkta frågan från GBIFS huruvida GBIF-Sweden väljer att inta ovanstående hållning även om det skulle innebära att GBIF:s utbud av information skulle komma att begränsas (vissa kommersiella leverantörer kan då välja att avstå från att medverka) svara på ovan angivet sätt.

11§ GB20 2013-10-04 – 11 (<http://gb20.gbif.org/GB20/>)

GBIF:s årliga tillfälle att samla styrelse, och nod-representanter (GB20) hålls i år i Berlin 4-10 oktober. Evenemanget består av fyra delar:

- Training event 2013-10-04 – 05
- Global Nodes Meeting 2013-10-06 – 07
- Governing Board meeting 2013-10-08-11 (Nominations to steering groups)

- GBIF annual Science Symposium 2013-10-09

Till mötet åker från Sverige Anders Telenius och Mickael Graf, GBIF-Sweden samt Maria Thuveson VR/RFI (Sveriges Head of Delegation).

12§ Gap analysis-projektet: lägesrapport

Önskan att belysa GBIF-systemets svagheter rent datamässigt har länge stått på dagordningen för GBIF-Sweden och en bristanalys (Gap Analysis) föreföll tidigare under 2013 möjlig att genomföra i samverkan med DanBIF och inom ramen för ett av EU-BON:s avsnitt (WP 1.3). Vilka kunskapsluckor finns ur taxonomisk, geografisk eller temporal synvinkel i det svenska materialet? Vad vet vi om tillgången till kunskap som kan belysa hur funktionella grupper av arter fungerar? Efter inledande kontakter med förväntan om praktiskt samarbete gick initiativet från danskt håll över till att istället för att utveckla ett dansk.svenskt samarbete involvera GBIFS (och släppa kontakterna med GBIF-Sweden), där prioriteringarna snarare låg på att undersöka kunskapsluckorna rörande rödlistade respektive invasiva arter i världen.

Ansträngningar skall göras för att återknyta till DanBIF, och förhoppningen är att kunna åstadkomma resultat att visa upp vid Nordic Oikos-konferensen som hålls vid Naturhistoriska riksmuseet i Stockholm under februari 2014.

13§ Projekt för storskalig digitalisering av samlingar: lägesrapport

En kvalificerad uppskattning av antal föremål i Sveriges naturhistoriska samlingar är stannar mellan knappt 30, och 40 miljoner föremål. Merparten av dessa motsvaras av insekter och andra ryggradslösa djur. Totalt bedömer man att ca 11 % av dessa föremål är digitaliserade. Bland växterna (som torde kunna räknas till strax under 10 miljoner föremål) är digitaliseringsgraden högre (snarare uppemot 25%). Trots allt återstår alltså en stor andel ännu icke digitaliserade föremål vid våra museer. Bland förtecknade aktiva och potentiella dataleverantörer finns sådana där ytterligare ansträngningar skall göras för att förbättra tillgången till data, och styrelsen beslutar uppdra åt GBIF-Sweden att kontakta dessa.

I och med anställningen (med hjälp av GBIF-medel) av Stefan Daume vid BIG har möjligheterna att skapa en trovärdig ansökan om medel för storskalig digitalisering av naturvetenskapliga samlingar ökat påtagligt. Stefan arbetar på halvtid under nio månader med att undersöka möjligheter, skapa underlag och skriva själva ansökan. Som tidigare består idén för sådan digitalisering av två huvudspår som kommer att följas parallellt:

1. Massdigitalisering av herbariematerial genom utlokaliserat samarbete med Riksarkivets Mediekonverteringscentrum i Fränsta samt med hjälp av en (?) mobil anläggning för digitalisering som tid efter annan kan placeras vid respektive moderinstitution, och
2. Utveckling av metoder för digitalisering av insektssamlingar, vilket kräver helt nya tekniska lösningar. Arbetet har inletts och närmast planeras möten med representanter för herbarier respektive insektssamlingar, samt en större workshop (9 januari 2014) som arrangeras i samverkan mellan Samordningssektariatet för digitalisering, digitalt bevarande och digitalt tillgängliggörande av kulturarvet (Digisam) och Enheten för biodiversitetsinformatik och genetik vid Naturhistoriska riksmuseet.

14§ Dataleverantörer, dataflöden

Dataflödena mellan de stora leverantörerna och GBIF-Sweden fungerar i allt väsentligt med hjälp av TapirLink och IPT. Uppdateringar sker snarast möjligt i mån av tid. Den fullständiga implementeringen av DINA-systemet inom 3-4 år kommer att underlätta processen ytterligare genom att flera databaser då hanteras samtidigt och levereras direkt till GBIF-Sweden (och vidare till GBIF i Köpenhamn).

Verksamheten vid den svenska noden påverkas negativt av den icke utklarade frågan om tillgång till fysisk server vid Naturhistoriska riksmuseet, vars IT-enhet med hänvisning till att gällande avtal saknas rörande formerna för GBIF-nodens verksamhet vid museet, inte anser sig vara skyldiga att bedriva datasupport annat än för av dem rekommenderade virtuella servrar. Ett dylikt avtal kommer att formuleras snarast, och frågan om tillgång till en (ny) fysisk server lösas.

Svenska LifeWatch har en egen webbtjänst för dataleveranser. Vissa av de mindre, manuellt hanterade (samlings-) databaserna är dock inte uppdaterade på länge och en genomgång av dessa behövs.

Den planerade nya portalen för GBIF-Sweden innehåller en ny modell för databashantering. Alla biologiska data hamnar där i en "stor hink" som hanterar olika beskrivningar och rättningar för samma föremål på ett bättre och mer effektivt sätt. Två nya webbtjänster byggs på denna nya databas; en till Baltic Diversity-projektet och en annan till Svenska LifeWatch. Det kommer att vara öppna webbtjänster som andra organisationer kan använda.

Andra lösningar i DINA-systemet, t ex DINA-portalen (www.naturarv.se) använder ett annat nytt system för indexering som ger ett mycket snabbt svar och Mickael kommer även att använda denna indexering för GBIF-data.

Det tidigare problemet med dataflöden från Artportalen verkar vara löst. Det tycks som om problemen kan ha haft något att göra med lanseringen av Analysportalen.

15§ "Persistent Identifiers" saknas för Artportalsdata – problem internationellt

Ett allvarligt problem upptäcktes nyligen vid GBIFS rörande möjligheten behålla universella identifierare för data ur de svenska observationsdatabaser som hanteras i nya Artportalen där man planerar att kontinuerligt byta ut äldre bestämningar mot nya utan referens till de äldre. Det kan röra sig om mellan 30 och 40 miljoner poster som skulle kunna göras oanvändbara, och processen svär mot all vedertagen praxis inom området. Som första steg för att möta detta hot beslutades att Fredrik Ronquist tar upp frågan med Ulf Gärdenfors. Ett andra steg är att skriva ett skarpt svar på den mejlväxling som hittills förekommit och där hänvisa till ovan nämnda internationella praxis samt att åtgärden även kommer att ställa till problem för Svenska LifeWatch i framtiden.

16§ Aktuell statistik för GBIF-Sweden

Flyttat till 7§.

17§ Kommande möten

Nästa möte med styrelsen för GBIF-Sweden beslöts hållas fredagen den 22 november kl. 10-14 på Naturhistoriska riksmuseet.

18§ Övriga frågor

Inga övriga frågor var anmälda.

19§ Mötet avslutas

Ordföranden förklarade mötet avslutat och tackade de medverkande för visat intresse.

Vid protokollet:

Justeras:

Karin Karlsson

Elin Lundström Ekman

Lars Westerberg